

DAMIR JURAS*

Alkotestiranje policijskih službenika

Nadležni rukovoditelj ovlašten je, prilikom otpreme u službu, tijekom službe i nakon njihova povratka iz službe, provjeriti psihofizičku sposobnost policijskih službenika za obavljanje službe, što uključuje i pravo da ih podvrgne ispitivanju prisutnosti alkohola ili drugih opojnih sredstava u organizmu (čl. 170. i 171. Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika, NN 89/10., 76/15.). Upravni sud u Osijeku, u presudi poslovni broj: 2 UsI-867/17-10 od 19. prosinca 2017.¹, istaknuo je stajalište da je izdavanje zapovijedi za alkotestiranje policijskog službenika diskrecijsko pravo koje proizlazi iz citirane ovlasti nadležnog rukovoditelja.

Iz obrazloženja:

„Iz osporavanih rješenja proizlazi kako je tužitelj proglašen odgovornim što je dana 9. prosinca 2015., nakon povratka u službene prostorije policijske postaje, oko 16,30 sati, odbio alkotestiranje po usmenoj zapovijedi načelnika policijske postaje, iako je postojala sumnja da je pod utjecajem alkohola. (...)

Iz podataka spisa proizlazi da je u provedenom postupku nedvojbeno utvrđeno kako se tužitelj dana 9. prosinca 2015. oko 14,00 sati, udaljio iz prostorija policijske postaje radi privatnih obveza, a radno vrijeme bilo je do 15,30 sati. Također je utvrđeno kako se tužitelj istoga dana u 16,28 sati vratio u policijsku postaju, obučen u policijsku odoru, a kako to proizlazi iz iskaza tužitelja u upravnom postupku, radi pregledavanja pošte i odrađivanja hitnih poslova. Prilikom povratka tužitelja u Policijsku postaju, istome je od strane šefa smjene (...), priopćeno kako je načelnik navedene postaje izdao zapovijed za alkotestiranje tužitelja. U svom iskazu tužitelj je naveo kako je primio na znanje zapovijed te kako je šefu smjene priopćio da se prvenstveno mora konzultirati s odvjetnikom te je u svezi alkotestiranja kontaktirao i sa samim načelnikom, a kako bi utvrdio razloge alkotestiranja. Zatim je vidljivo kako tužitelj alkotestiranju nije pristupio u naredna dva sata, nakon izdavanja zapovijedi pa je načelnik zapovijed povukao oko 18,37 sati toga dana.

* dr. sc. Damir Juras, MUP RH, Split, Hrvatska.

¹ Žalba tužitelja protiv navedene presude odbijena je presudom Visokog upravnog suda Republike Hrvatske poslovni broj: Usž-793/18-2 od 22. 11. 2018., kojom su u cijelosti potvrđena utvrđenja i stajališta prvostupanjskog Upravnog suda.

Dakle, iz ovako utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da se alkotestiranje tužitelja trebalo provesti u svezi njegova rada u službi, odnosno pri povratku u službu te na takvo utvrđeno činjenično stanje nema utjecaja činjenica što je smjena tužitelja završila oko 15,30 sati istog dana, budući da je iz njegova iskaza i stanja spisa tuženika vidljivo kako se spomenuti vratio u policijsku postaju, obučen u odoru, a radi izvršavanja preostalih radnih zadataka i provjere eventualnih hitnih poslova.

Nadalje, sporno alkotestiranje naredio je načelnik policijske postaje, a koji u smislu odredbe čl. 171. Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika, kao nadležni rukovoditelj, ima mogućnost, pa i obvezu², provjeravati psihofizičko stanje policijskih službenika, nakon njihova povratka iz službe, dok tužitelj kao policijski službenik, a prema članku 33. Zakona o policiji ima dužnost i izvan radnog vremena odazvati se pozivu nadređenog rukovoditelja radi poduzimanja mjera i radnji za obavljanje neodgodivih poslova i zadaća te je dužan po nalogu nadređenog rukovoditelja poslove obavljati i duže od radnog vremena. Sukladno s člankom 4. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09., 92/14.) policijski službenik obavlja policijski posao i primjenjuje policijske ovlasti na temelju zapovijedi nadređenog.

Uzimajući u obzir prethodno opisano činjenično stanje i citirane zakonske odredbe, utvrđeno je kako je načelnik predmetne policijske postaje imao sve ovlasti zapovjediti alkotestiranje tužitelja, prilikom njegova povratka iz službe, kao što je vidljivo da tužitelj nije postupio po toj zapovijedi, budući da se nije podvrgnuo alkotestiranju. Pri tome tužitelj ne navodi ni jedan zakonski razlog prema kojem spomenuti ne bi bio u obvezi podvrgnuti se alkotestiranju, a u situaciji kada se on vraća u policijsku postaju, obučen u odoru, radi izvršavanja preostalih poslova za koje je bio zadužen toga dana. Činjenica, odnosno razlog, radi kojega je načelnik zatražio alkotestiranje tužitelja ne predstavlja relevantnu okolnost niti utječe na zakonitost zapovijedi, a ista bi smisljeno odredbama članka 170. i 171. Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika bila sporna samo ukoliko bi se njezinim izvršenjem činilo kazneno djelo, a što ovdje nije slučaj.

Stoga je predmetna zapovijed izdana u skladu s ovlastima načelnika te na zakonitost izdavanja zapovijedi nema utjecaja činjenica da saslušani svjedoci nisu primijetili kako se tužitelj čudno ponaša ili da ostavlja dojam alkoholizirane osobe, već je diskrecijsko pravo istoga kao rukovodeće osobe da vodi brigu o psihofizičkom stanju policijskih službenika prilikom njihova rada u službi i povratka iz službe. S obzirom na to da se tužitelj nije podvrgnuo alkotestiranju u iduća dva sata od izdavanja zapovijedi, pravilno je stajalište tuženika da je iz njegova ponašanja vidljivo kako je odbio izvršiti zapovijed, dok su u potpunosti neosnovani navodi tužitelja o tome da zapovijed nije izvršio jer se htio konzultirati s odvjetnikom, budući da sud smatra kako su ti navodi i sam postupak vodili k odugovlačenju, odnosno izbjegavanju alkotestiranja. Isto tako u potpunosti je logično i životno to što je načelnik povukao pred-

² „Pravo i dužnost za policijskog službenika znači da on određenu radnju smije ili mora poduzeti isključivo na način koji propisuje zakon, ali i u situacijama kad to zakon propisuje ili, bolje rečeno, dopušta.“, Gjenero D., Gluščić, S., Helebrant, R., Lalić, G., Policijska i građani: priručnik za građane, MUP RH i HHO, Zagreb, 2005., str. 5.; „Dakle, kad je policijski službenik zakonom ovlašten da poduzme određenu ovlast, to znači da on u konkretnoj životnoj situaciji istovremeno ima i pravo i dužnost da tu ovlast poduzme ako su ispunjeni uvjeti za primjenu te ovlasti (...)“; Juras, D., Povrede službene dužnosti policijskih službenika, Policijska i sigurnost, MUP RH, broj 4/2012., str. 733.

metnu zapovijed nakon dva sata, od njezina izdavanja, jer se alkotestiranjem nakon proteka toliko vremena više ne bi mogla postići svrha zapovijedi. Međutim, povlačenje zapovijedi nema utjecaja na utvrđeno činjenično stanje, a posebno činjenicu da se tužitelj nije podvrgnuo alkotestiranju, unatoč izdanoj zapovijedi. (...).

Slijedom svega iznesenoga, sud smatra da su ostvarena sva bitna obilježja teže povrede službene dužnosti iz članka 96. stavka 1. točke 7. Zakona o policiji, jer je tužitelj kao policijski službenik odbio postupiti po zapovijedi nadređenoga, u svezi alkotestiranja te se radi o nedoličnom ponašanju u službi, odnosno izvan službe, koje šteti ugledu policije. Tužitelj je kao policijski službenik bio svjestan da se radi o neodgovarajućem ponašanju, budući da je iskazao upornost prilikom odbijanja izvršavanja zapovijedi te je svojim ponašanjem doveo u pitanje uredno funkcioniranje službe.“

Engl.: *Alcohol Testing of Police Officers*